

Din rösträtt i EU

SV

Justitie
Spravedlnost
Правосъдие
Giustizia
Ceartas
Justice
Gustizzia
Pravosodje
Oiguskösimused
Justiz
Oikeusasiat
Rättsliga frågor
Tieslietas
Igazság
Justiça
Spravodlivost
Sprawiedliwość
Retslige anliggender
Justiție

Ruta, som är från Litauen men bor i Malta, vill rösta på en maltesisk kandidat i Europaparlamentsvalet. Hon får dock inte lov att rösta eftersom hon inte har något maltesiskt id-kort, vilket krävs enligt Maltas lagstiftning.

Charlotte, som är dansk medborgare och bor i Tjeckien, vill gå med i ett tjeckiskt politiskt parti, men det får hon inte enligt Tjeckiens lagstiftning. Polen och Litauen har samma regler.

Richard, som är brittisk medborgare och flyttade till Spanien för tjugo år sedan, vill rösta i parlamentsvalet i Storbritannien. Men det får han inte eftersom han inte har bott i Storbritannien på tjugo år. Han får inte heller rösta i de spanska valen eftersom han inte är spansk medborgare.

Ruta, Charlotte och Richard är några av de allt fler EU-medborgare som bor i ett annat EU-land än sitt hemland, och som vill utöva sina politiska rättigheter. Antalet utlandsboende som registrerar sig för att rösta i bosättningslandet har ökat från 5,9 procent 1994 till 11,6 procent 2009. I 2009 års val till Europaparlamentet kandiderade 81 personer i sitt bosättningsland, jämfört med 57 kandidater vid valet 2004.

Att se till att alla kan utöva sin rösträtt är viktigare än någonsin med tanke på att valdetagandet i Europaparlamentsvalet sjunkit från nästan 62 procent 1976 till 43 procent 2009.

Antalet utlandsboende som registrerar sig i bosättningslandets röstlängd har ökat från 5,9% 1994 till 11,6% 2009

Rösträtt

EU-medborgare som bor i ett annat EU-land än hemlandet har rätt att rösta och kandidera i Europaparlamentsval och kommunalval i det land där de bor. Samma villkor måste gälla som för landets egna medborgare.

Trots dessa regler är det många som fortfarande har svårt att utöva sin rösträtt.

Vissa EU-länder kräver att medborgare från andra länder ska uppfylla fler krav för att få rösta i Europaparlaments- och kommunalval. Det kan till exempel krävas att man har ett id-kort från folkbokföringslandet. Detta strider mot EU-rätten.

I en del EU-länder är man dålig på att informera invånare från andra länder om deras rätt att rösta.

I vissa medlemsländer får bara landets egna medborgare gå med i eller grunda ett politiskt parti.

Vad gör EU-kommissionen?

Kommissionen vill få bort hindren så att alla kan utöva sin rösträtt.

Kommissionen uppmanar EU-länderna att

- se till att allmänheten får rätt information om sin rösträtt
- ta bort alla extra administrativa krav för att få registrera sig i en röstlängd
- ge alla EU-medborgare möjlighet att gå med i eller grunda politiska partier i det land där de bor.

Kommissionen vill också få bort onödig byråkrati, så att EU-medborgare som bor i ett annat EU-land enkelt kan utöva sin rätt att rösta och kandidera i Europaparlamentsvalet i det landet.

Kommissionen ska också se hur man kan förbättra utbytet av information mellan EU-länderna, så att en person inte kan rösta eller kandidera i både hemlandet och bosättningslandet.

Kommissionen är särskilt vaksam på om principerna följs.

Principen om fria och hemliga val måste respekteras

När EU-länderna håller val till Europaparlamentet måste de garantera att valen är allmänna, direkta, fria och hemliga.

Kommissionen är särskilt vaksam på om dessa principer följs. Om till exempel ett land publicerar sina resultat i Europaparlamentsvalet flera dagar innan vallokalerna stänger i andra länder, kan det påverka hur folk röstar i de andra länderna.

Kommissionen kan inleda överträdelse-förfaranden mot medlemsländer som bryter mot principen om fria och hemliga val.

Den fria rörligheten får inte leda till att man förlorar en viktig demokratisk rättighet.

Rätten till fri rörlighet

Alla ska kunna utnyttja den fria rörligheten och flytta till ett annat EU-land utan att förlora sin rösträtt.

EU:s regler ger medborgarna rätt att delta i kommunal- och Europaparlamentsval i det land där de bor, men det finns inga regler för nationella val.

- I flera medlemsländer förlorar medborgarna sin rösträtt om de har bott utomlands en viss tid.
- Eftersom de inte heller får rösta i nationella val i bosättningslandet, berövas de en av sina viktigaste politiska rättigheter när de utnyttjar rätten att bosätta sig var som helst i EU.

Den fria rörligheten får inte leda till att man förlorar en viktig demokratisk rättighet. Kommissionen ska nu försöka hitta politiska lösningar, så att människor inte går miste om sina politiska rättigheter när de flyttar till ett annat EU-land.